

plnil a metodicky zpracoval Ig. Libíček (1900). Jednodušší a dokonalejší typ *k*-ého *k*-u zavedl (1910) R. Pelíšek. Také praktičtí Američané zavedli *k*-é *k*-y na školách. J. Kubíček spojil dobré vlastnosti *k*-ého *k*-u typu Balcárkova a Pelíškova. J. Loutocký si přeje, aby *k. k.* byl hojně zásoben, a to zbožím skutečným, a ukazuje, kterak a kterými věcmi to lze snadno provést. J. Hostáň a J. Týml připravili dětem Dětský krám č. 1. s 12 listy a zápisníkem a č. 2. R. Šimek soudí, že *k. k.* a skutečný život jsou a zůstanou vždycky velmi vzdálenými útvary a má jej za bezcennou hračku, užívá-li se ho déle a jinak než při počátečním nacvičování určitého početního výkonu. Chyba je, zapomeneli se při něm na vyučování počtům.

F. Mik.

Kramář Oldřich st., PhDr. (16. VI. 1848, Vysoké n. J. — 18. IV. 1924, Praha), čes. filosof a pedagogický spisovatel, profesor středních škol (v Jičíně a v Praze). Ve dvou svých velkých spisech filosofických, *Problem der Materie* (1871) a *Hypothese der Seele* (1898, 2 sv.), se ukázal jako filosof metafysik, jeden z prvních herbartovců u nás, jenž buduje své filosofické názory také na moderní přírodovědě a důmyslně využívá její atomové teorie pro své metafysické názory. Tak dospěl i v psychologii k velmi zajímavým poznatkům, jež vyložil ve spise *O nevědomých představách* (filosofická monografie, ve Vyr. zprávě gymnasia v Jičíně, 1889, 1890 a 1891). V metafysice dospívá k stále zajímavé éterové teorii duše: světový éter je nositelem vědomí duše, ve světě je vědomí duše obsaženo jako síla přírodní, jež vytváří a udržuje organismy. Tím dospívá k duši světové a k pantheismu. Pod vlivem Wundtovy fyziologické psychologie je v rozpravě *O spánku a snech* (1882). Celkem nezávisle na těchto svých názorech a pracích svérázně zasáhl také do pedagogiky úvahami o škole a její reformě a o učitelstvu. Psal je původně německy do časopisu *Politik* jako *Betrachtungen über den Unterricht an den Mittelschulen, besonders am Gymnasium* (česky vyšly 1902 v překladu E. Čapka jako *Úvahy o střední škole*). Česky napsal ještě spis *O výchově a učitelstvu, úvahy o účelu výchovy, o akademickém vzdělání národních učitelů a o reformě filosofických fakult* (1904). Současné školství soudí velmi přísně, podává však také určité návrhy na nové uspořádání. Eticky žádá výchovu vsutku křesťanskou a to tak daleko, že odmítá i antickou kulturu; to také proto, že škola, i střední, má přihlížeti hlavně k současné době a vychovávat pro praxi. Zejména nový je požadavek hlubšího přírodovědeckého vzdělání a ručních prací chlapeckých. Požaduje pouze jednoho učitele v každé třídě pro všechny předměty i na střední škole, pro učitelstvo žádá vesměs vysokoškolské vzdělání, obvyklé zkoušení odmítá a navrhuje zvláštní zkoušky za celé pololetí před

zvláště vybranými odborníky (inspektory). Vřele oceňuje výchovný význam náboženství, podceňuje uměleckou výchovu a zejména prudce odmítá koedukaci. Dobré návrhy zasadil do rámce zcela jednostranného; většinu jeho požadavků není možno v praxi uskutečnit, mimo to i jeho způsob výkladu vadí klidnému posouzení všech jeho námětů. Ale i tak patří k nejhlubším kritikům našeho středního školství. Tak zcela správně upozornil už ve své době na přetížení žactva a na význam výchovy tělesné. Po té stránce reformní myšlení dnešní doby nachází v něm stále dosti podnětů, i když některé jeho názory jsou zcela nepřijatelné.

Literatura. *Kádner Ot.*: Dějiny pedagogiky, III. 3. L. Kratochvíl.

Kramář Oldřich ml., PhDr. (1877, Pterov —), napsal *Příspěvek k psychologii myšlení a mluvy* (1913). L. Kratochvíl.

Krammer Jenő (Evžen), PhDr. (16. VI. 1900, Kismarton —), profesor stát. RG. v Nových Zámcích, člen Maďar. Masarykovy Akademie, zabývá se odborně studiem duševního života mládeže na Slovensku. Napsal *Duševní svět dospívajících na Slovensku* (nákl. Nagy László, Budapešť, 1935). F. Szerényi.

Kratina Ferdinand, PhDr. (7. V. 1885, Obřany u Brna —), čes. psycholog. Studoval na universitách v Praze, Paříži, Mnichově a v Lipsku (v psychol. ústavě prof. Kruegra). Od roku 1933 je docentem psychologie na Masarykově univ. v Brně. Vedle činnosti na univ. a na stf. škole uplatňuje se také v lidové výchově a v učitelských podnicích sebevzdělávacích. Je stoupencem strukturalistických směrů v psychologii.

Spisy. *Eidetická vloha u mládeže*, 1930; *Studie z tvarové psychologie*, 1932; *Úvod do celostní a tvarové psychologie*, 1935; *K dnešnímu zápasu o psycholog. principy*. Čes. Mysl, 1930. Z francouzštiny přeložil Durkheimova Pravidla sociologické metody, 1926. Mimo to napsal mnoho článků do revuí odborných i obecně kulturních.

J. Uher.

Krátký Antonín (18. V. 1882 — 7. I. 1937). Již jako kandidát uč. ústavu v Hradci Král. se zcela oddal kreslení; učil na obec. a měšť. školách okresu lanškrounského, r. 1919 byl ustanoven profesorem při stát. uč. ústavě v Modré u Bratislavy, r. 1924 při stát. uč. ústavě v Košicích a od r. 1929 v Bratislavě, kde zemřel. K. se zasloužil o školské kreslení a patří k těm poctivým učitelským pracovníkům, kteří nejen přirozeným nadáním, ale především vlastní pílí doplnili své odborné schopnosti; stal se vynikajícím kreslířem, ilustroval knihy (také učebnice), pěstoval grafiku, navrhl četné knižní obálky, značky, akcie, diplomy, maloval obrazy atd. Psal také články do Našeho směru, Komenského i j. časopisů. V četných městech vedl kresl. kursy pro učitele. Práce svých žáků vysta-